

Lieve Gemeente,

Vroeger had ik een vriendin en haar vader had de gewoonte om af en toe tegen ons het volgende rijmpje te zeggen:

*Al wat de Heer van ons verwacht,
dat staat in Micha 6: 8.*

En om de waarheid te zeggen: Dat klopt ook.

Want daar staat namelijk:

*Hij heeft jou gezegd, mens, wat goed is,
en wat vraagt de Ene van jou
anders dan recht te doen,
van harte goed te zijn
en in eenvoud te wandelen met jouw god.*

In drie regels worden hier alle regels, geboden en verboden uit de Thora samengevat.

Micha is trouwens niet de enige die zo'n korte samenvatting van de Thora heeft gemaakt.

Ook andere profeten deden dit.

Zo vatte Jesaja de Thora samen in 6 regels en Amos in vier.

En in het Nieuwe Testament vatte Jezus alles in twee geboden samen en de apostel Paulus tenslotte ziet in de Galatenbrief de hele Thora in 1 woord vervuld:

Heb je naaste lief die is als jij.

En Micha heeft dus 3 regels nodig:

Recht doen, van harte goed zijn en in eenvoud wandelen met je God.

Er moet dus wat gedaan worden.

In de hele Thora is dat de kern van alles: doen.

En dan 'doen' in samenhang met de woorden gerechtigheid en recht.

En het moet *nu* gebeuren, want als we het later doen, betekent dat voor nu: onrecht.

Wat is er aan de hand, wanneer Micha dit zegt tegen de mensen.

Hoe is op dat moment de situatie?

Het is crisis, er dreigt gevaar en de toekomst is onzeker.

Het noordelijk rijk is al onder de voet gelopen en nu dreigt hetzelfde voor Jeruzalem en omstreken te gebeuren.

De grote vraag is of men in Jeruzalem gespaard zal blijven.

Of zal het water zo hoog stijgen dat het ook hier over de drempel komt en dat het misschien zelfs over de drempel van de tempel komt.

Dat kan toch niet waar zijn.

Zo dachten de bewoners van Jeruzalem op dat moment:

God zal toch niet zijn eigen huis onder de voet laten lopen?

Onder de rook van de tempel zijn wij toch veilig?

En dan komt daar dit nare mannetje, Micha, dat zegt:

"Ik zou er maar niet teveel op rekenen.

Denk maar niet dat je veilig bent ook al woon je dicht bij de tempel.

Dat is geen garantie voor een veilig bestaan.

Bovendien hebben jullie zelf je eigen veiligheid verspeeld.

Jullie hebben de huidige crisis zelf veroorzaakt."

Wat hadden ze dan gedaan?

Of nagelaten misschien?

Micha wees met name naar het Jeruzalemse Binnenhof.

Naar degenen die het beleid bepalen.

De hoge ambtenaren, de militairen, het hof en zelfs naar de koning.
Allemaal misbruiken ze hun posities om er zelf beter van te worden.
Ze vullen hun zakken met bonussen en kwetsbare mensen worden met
woekerpolissen uitgewrongen.
Hun grond en hun huizen worden onteigend.
Het recht van elk mens op inkomen en op toekomst in het Beloofde Land, dat recht
op bestaan dat hun door God was geschonken,
dat werd door de leiders van het volk met voeten getreden.
De profeet Micha komt hiertegen in protest.
Dit is niet goed, zegt hij, zo kan het niet langer en het zal slecht met ons aflopen
wanneer we niet veranderen.
Maar hij is een eenzame klokkenluider, want de officiële, door het hof aangestelde en
betaalde profeten, zeggen precies wat de mensen willen horen:
We hoeven niet bang te zijn.
God zal ons wel beschermen.

Het hoofdstuk 6 dat we gelezen hebben, bevat in deze eerste 8 verzen 4
verschillende stemmen.

De eerste stem hebben we gehoord.

Het is de stem van de profeet Micha die waarschuwt dat het niet goed gaat.

En dan horen we nu de stem van God, die zich beklagt bij zijn volk:

“Mijn volk, wat heb ik jou misdaan?”

Vervolgens noemt God alle daden waarmee Hij het volk gered heeft.

Allereerst de bevrijding uit de slavernij in Egypte.

Daarna worden Mozes, Aäron en Mirjam genoemd die het volk door de woestijn
hebben geleid en hen geleerd hebben om een fatsoenlijk volk te worden van mensen
die zelf verantwoordelijkheid voor hun eigen daden en voor hun leven konden
nemen.

En dan komen ook Balak, de koning van Moab, en de profeet Bileam voorbij.

Toen het volk door de woestijn was getrokken en bijna bij het beloofde land was
aangekomen, toen hadden ze om een vrije doorgang door het land Moab gevraagd.

Maar die werd hun geweigerd.

Sterker nog, de koning van Moab, Balak wilde dat zijn profeet Bileam een vloek over
het volk zou uitspreken, alleen lukte het Bileam niet om de vloekwoorden over zijn
lippen te krijgen.

In plaats daarvan kon hij niet anders dan juist een zegen over het volk uitspreken.

Ook komen de plaatsen Sittim en Gilgal voorbij.

Sittim was de laatste plaats vóór de Jordaan, de grens van het beloofde land.

En Gilgal was de eerste plaats aan de andere kant van de Jordaan en de eerste plek
waar men zich vestigde, nadat het volk door de Jordaan maar over het droge was
getrokken.

Met het noemen van deze namen worden deze verhalen opgeroepen.

Verhalen over de bevrijding van het volk.

Misschien klinken de woorden: “Mijn volk, wat heb ik je misdaan? Waarmee heb ik je
vermoeid?” ons bekend in de oren.

Hiermee opent het zo genoemde “Beklag Gods” uit de liturgie van Goede Vrijdag.

De kerk heeft vanouds hiermee willen zeggen: Zijn wij een haar beter dan Israël?

Leven wij als door God bevrijde mensen?

Ook aan Christenen lukt dit niet.

En dan klinkt er bij Micha een nieuwe stem.
Blijkbaar worden de woorden van de profeet niet alleen maar in de wind geslagen en wordt er ook naar hem geluisterd.
Want er komen twijfels en vragen.
“Wat moeten we doen? Hoe wenden we de crisis af?
Hoe ontkomen we aan het oordeel?
Welke offers moeten we brengen?”
Tot zelfs kinderooffers aan toe worden er aangeboden.
Dat is immers zoals wij mensen denken: wat mag het kosten?
Wat moeten we betalen om het weer in orde te krijgen?

En dan klinkt dat beroemde antwoord:
Het is je verteld wat je moet doen.
Je weet toch wat God van je wil.
Recht doen, van harte goed zijn en in eenvoud wandelen met je God.

Toen Jimmy Carter, oud-president van de Verenigde Staten, werd bevestigd in zijn ambt, werd hem, terwijl hij zijn hand op de Bijbel legde, de eed afgenomen.
Maar vlak voor dat moment deed hij eerst de Bijbel open en zocht hij even naar deze plek: Micha 6: 8.
Want zei hij: “Hierin wordt mijn werk als president samengevat.”
En het geldt natuurlijk niet alleen voor het werk van een president.
Voor ieder mens geldt dit.

Het is in wezen een drie-stappen plan.
Allereerst het recht doen.
Het is iets dat elke dag speelt en dat we elke dag tegenkomen.
In al onze daden, zelfs de kleinste: recht doen.....
Meestal kennen we de woorden “ergens recht op hebben” beter.
Het hoort bij “onze rechten”.
Maar recht doen wijst niet naar onszelf maar het wijst van ons af.
Naar de ander.
Het is een praktijk, een ‘doen’.
Het is zorgen dat de ander, maakt niet uit welke ander, zijn en haar plek krijgt, bestaansrecht heeft, ruimte om er te zijn.
Het betekent dat wij bereid zijn onze ruimte te delen.

En dan komen we bij de tweede regel:
Van harte goed zijn, of ook wel: trouw of goedertierenheid lief te hebben.
Goedertierenheid is natuurlijk een beetje een ouderwets woord.
We zouden ook kunnen zeggen: barmhartigheid of solidariteit.
100 procent betrokkenheid.
Dus trouw eerbiedigen en barmhartig zijn.
Als een grondbeginsel, een principe, waar we van uit gaan.
Niet eens een enkel keertje, maar als een levenshouding.

En ten derde te gaan of te wandelen met God.
Wat moeten we ons daarbij voorstellen?
Eigenlijk is wandelen met God: als mens onze bestemming vinden.

Het heeft te maken met hoe wij ons God denken.
Dat kan als de Zon, die ons leven in het licht zet.
De Stem, die ons een naam en een reisdoel geeft.
De kompasnaald die ons op koers houdt.
God is groter dan ons hart en meer dan wat er in onszelf leeft.
Groter dan onze waan van de dag.
De Bron van recht en goedertierenheid.
En God is nodig om de menselijkheid te beschermen.
Bij zijn licht kunnen we de ander zien als iemand die om vertrouwen vraagt en die onze solidariteit nodig heeft.
Hetzelfde vertrouwen en dezelfde solidariteit die wij zelf kunnen ervaren in ons leven.
Als we dankbaar zijn voor wat ons geschonken wordt.
Geloven wordt dan: gaan in die Zon en drinken uit die Bron.

En wandelen is dan niet kuieren, maar het is "hoe wij onze gang gaan".
Hoe we ons bewegen, welke stappen we zetten, wat we doen en laten.
Wandelen in de wet van de Heer, zeggen de Psalmen.
"In de rechte sporen gaan."
Als we dat niet doen, dan ontsporen we en dan vinden we onze bestemming als mens niet.
En dat wandelen met God, dat is onvoorwaardelijk, dat gebeurt nu of het gebeurt niet.
Het is leven vanuit onze menselijke kern van goedheid, liefde en trouw.

Zo wordt ook deze profetie van Micha, met alle vragen en klachten, tot een verhaal van hoop.
Hoop waarmee we kunnen toeleven naar Kerst.
Met de woorden van een Adventshymne:

*Behoedzaam dragen wij uw licht,
dat voor geen nacht en duister zwicht.
U richt mijn stap, ik struikel niet,
ik weet: U slaapt en sluimert niet.*

*Wij legden ons bij onrecht neer,
wij wisten niet van ommekeer
tot U, wij vluchten in de slaap,
in dode tijd, in leeg vermaak.*

*U wekt verlangen naar uw komst,
dat al wat koud is, afgestompt,
onzichtbaar bot en stilaan groeit,
totdat de hele aarde bloeit.*

Amen